



FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Ytterligare en medeltida sigillstamp i finska samlingar
Taavitsainen, Jukka-Pekka
Fornvännen 78, 35-36
http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1983_035
Ingår i: samlar.raa.se

Ytterligare en medeltida sigillstamp i finska samlingar

Av J.-P. Taavitsainen

Taavitsainen, J.-P. 1983. Ytterligare en medeltida sigillstamp i finska samlingar. (Another medieval seal matrix in Finnish collections.) *Fornvännen* 78. Stockholm.

In addition to the medieval seal matrices from excavations in Finland already published in this journal another matrix is presented. Its provenance is unknown. On account of the legend and the motif (St. Catherine) it is assumed that it is the small seal of the convent of the Dominican friars of Stockholm.

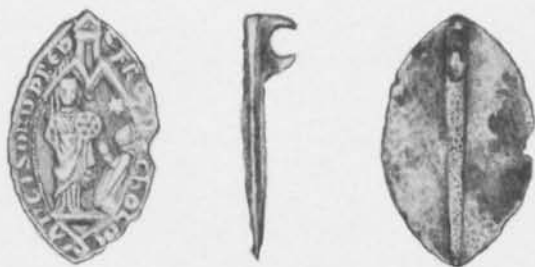
J.-P. Taavitsainen, *Museiverket*, PB 913, 00101 Helsinki 10, Finland.

I *Fornvännen* 76, s. 215—218 presenterade jag en grupp sigillstamplar funna i Finland. Så som beklagligt nog ofta sker, kom efter detta ännu en sigillstamp till min vetskap. Eftersom den från svensk synpunkt är intressantare än de fynd som tidigare framställt, är det skäl att presentera den här.

Jag fick vetskap om stampen genom fil. mag. Tom Bergroth från Egentliga Finlands landskapsmuseum (f. d. Åbo Historiska museum), vars samlingar den hör till. Stampen är tyvärr utan katalognummer. Dess proveniens blir därför outredd. I detta sammanhang är det dock skäl att nämna ett numera försvunnet föremål, nr 5006, ur samma museums samlingar, om vilket huvudkatalogen kort konstaterar: Medeltida sigill från Nådendal. Det är möjligt, att det är just den förhandenvarande onummerade stampen som avses, om inte Nådendalsfyndet har förstörts vid bombningarna under senaste krig. (Om Åbo slotts bombardemang, se Bengt Torde-man: *Från helgedom till museum*, Stockholm 1958, s. 81 ff.)

Sigillet i Egentliga Finlands landskapsmuseum är sannolikt, att döma av dess illa

medfarna utseende, ett jordfynd. Till sin form är det ovalt, och på baksidans mittås finns en länk. Sigillet kantas av en otydlig och ställvis helt utplånad text: S FR ---- CHOLM || SANCISORDPRED. Bildmotivet är Katarina av Alexandria och en tillbedjare som knäböjer vid hennes fötter. S:ta Katarina hörde till dominikanernas skyddshelgon, vilket passar ihop med sigillet text. Enligt denna är det frågan om predikarbrödernas



Sigillstamp från samlingarna i Egentliga Finlands landskapsmuseum, Åbo. Obekant ursprung. Skala 1:1. Teckning P.-L. Surojegin. — Seal matrix from the collections of the Museum of Finland Proper, Turku. Unknown origin.

sigill. Även om texten är delvis förstörd, för bokstäverna CHOLM tankarna på Stockholm. På grund av majuskeln hör sigillet snarare till 1300- än till 1400-talet. Sannolikt är det frågan om Stockholms konvents sigill. Konventet grundades i medlet av 1340-talet. Men håller tolkningen sträck? Vi känner nämligen till Stockholms konvents sigillavtryck från 1509. Det avviker till texten: S'CONVENTUS STO--- och till bildmotivet: till vänster ses S:ta Katarina och till höger S:t Nicolaus (?) och vid deras fötter två tillbedjare (Hallberg, Norberg & Odenius 1961 s. 39, fig. 35). I allmänhet var det nämligen så att konventsigillen användes under en lång tid utan att förändras, och fanns det behov av att förnya sigillet gjordes det nya efter modell av det gamla (Traetteberg 1963 sp. 567; Hallberg, Norberg & Odenius 1961 s. 36, fig. 26 och 1963 s. 65—66, fig.

20—21). Sigillstampen i Egentliga Finlands landskapsmuseum har ju delvis samma motiv, då S:ta Katarina är avbildad. Utom att hon finns på det förutnämnda sigillet finns hon även på det sigill som tillhört konventets prior (Hallberg, Norberg & Odenius 1961 s. 38—39, fig. 4). Då stampen åtminstone inte verkar att vara en modern förfalskning torde det inte vara omöjligt, att det är frågan om Stockholms predikarbörders mindre sigill.

Referenser

- Hallberg, S., Norberg, R., Odenius, O. 1961. Dominikanska priors- och konventsigill från Sveriges medeltid. *Kyrkohistorisk årsskrift* 61.
- 1963. Franciskanska ämbets- och konventsigill från Sveriges medeltid. *Kyrkohistorisk årsskrift* 63.
- Traetteberg, H. 1963. Klostersegl. *Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid VIII*.